

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.IV.10.087/2025/5.

A tanács tagjai:

Dr. Stark Marianna a tanács elnöke
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina előadó bíró
Dr. Dzsula Marianna bíró
Dr. Pataki Árpád bíró
Véghegy dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

felperes (cím)

A felperes képviselője:

Dr. Helmeczy László ügyvéd (cím1)

Az alperes:

alperes (cím2)

Az alperes képviselője:

Dr. Papp János Ügyvédi Iroda (cím3, ügyintéző: dr. Papp János ügyvéd)

A per tárgya:

Szabadságmegváltás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Mf.I.50.016/2025/10.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Nyíregyházi Törvényszék 5.M.70.017/2024/40.

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Ítéltábla Mf.I.50.016/2025/10. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott rendelkezését nem érinti, ezt meghaladóan a jogerős ítélet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 278.100 (kettőszázhetvennyolcezer-egyszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak – az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára – 556.220 (ötszázötvenhatezer-kettőszázhusz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás

[1] A felperes és név1 2007–2009. közötti időponttól kezdődően élettársi kapcsolatban éltek, amely legkésőbb 2023. szeptember 16-án szűnt meg. név1 résztulajdonosa az alperesnek és az név2 Kft.-nek is.

[2] A felperes az élettársi kapcsolat alatt 2009. november 10-től marketingmenedzser munkakörben az név2 Kft.-nél állt határozatlan idejű munkaviszonyban, mely a felek közös megegyezése alapján 2014. szeptember 30-án szűnt meg. 2014. október 1-től határozatlan idejű munkaviszonyt létesített az alperessel marketingmenedzser munkakörben. A munkáltatói jogkört név1 gyakorolta, aki utasítási joggal rendelkezett a felperes irányába.

[3] A felperes foglalkoztatása a munkavégzési helyének meghatározása nélkül, mindvégig kótetlen munkarendben történt, a felperes jelenléti ív vezetésére nem volt kötelezve, esetében sem szabadságengedélyezés, sem a havi bérjegyzék átvétele nem került írásba foglalásra.

[4] A felperes és név1 többször utaztak el közösen: 2022. július 4-12. között a Maldív szigeteken, 2022. október 12-től 21-ig Sri Lankán, 2023. január 22-től 30-ig pedig Zanzibáron voltak. Ezen alkalmak esetében a felperes folyamatosan a munkáltatói jogkör gyakorlójának rendelkezésére állt, kezelte a telefonját, közvetítette irányába a megkereséseket, figyelte az helyi boltok kihelyezéseit, marketing tevékenységeit, amelyekből ötleteket merített. Az alperesnél a kiadott szabadságok nyilvántartása akként történt, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója jelezte a bérszámfejtés irányába, hogy álláspontja szerint a felperes mikor volt szabadságon és e közlés alapján került számfejtésre a szabadság időtartama alatti juttatás.

[5] Az alperes 2023. szeptember 1-jén kelt felmondással a felperes munkaviszonyát 55 napos felmondási idővel megszüntette. Az alperes ajánlott küldeményként postára adott

felmondást téves címre küldte meg, amelyet csak akkor észlelte, amikor 2023. szeptember 15-én a felperes levélben kérte a munkáltatói jogkör gyakorlóját, hogy adja ki részére 2009-től kezdődően ki nem vett szabadságát és a pótszabadságokat. Az alperes 2023. szeptember 18-án ismételten postázta a felmondást, amit a felperes 2023. szeptember 19-én vett át.

[6] A felperes havi távolléti díja a felmondás közlésekor bruttó 460 000 forint volt.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[7] A felperes az ismételten előterjesztett és módosított keresetében a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 82. § (4) bekezdése alapján 1 163 218 forint, átalánykompenzációs kártérítés, ezen összeg késedelmi kamata, továbbá 8 459 600 forint szabadságmegváltás és ezen összeg középátlagos kezdő időponttól számított késedelmi kamata, valamint perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Állította, hogy 2009. november 10-e óta egyáltalán nem volt szabadságon, folyamatosan a munkáltatói jogkör gyakorlójának rendelkezésére kellett állnia, amely még a közös utazások és a munkaszüneti napok során is fennállt. Álláspontja szerint az alperes által a külföldi utazásokról becsatolt bizonyítékok nem igazolták, hogy ezen időszakok során nem végzett volna munkát.

[8] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. A felmondás jogellenességének jogkövetkezménye körében az ismételten előterjesztett kereset elkészsége miatt az eljárás részbeni megszüntetését kérte. A szabadságmegváltási igényrel kapcsolatban elsődlegesen elévülési kifogást terjesztett elő, másodlagosan azt állította, hogy a felperes azon időszakokban, amikor akár belföldön, akár külföldön utazott/nyaralt, szabadságát töltötte.

Az első- és másodfokú bíróság ítélete

[9] A Nyíregyházi Törvényszék az 5.M.70.017/2024/40. számú ítéletével az alperesnek az eljárás részbeni megszüntetése iránti kérelmét elutasította. Kötelezte az alperest 1 163 218 forint átalánykompenzációs kártérítés és ezen összeg után 2023. szeptember 19-től számított késedelmi kamata, továbbá 5 562 187 forint szabadságmegváltás és ezen összeg után 2019.április 23-tól számított késedelmi kamata megfizetésére. Ez meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperest 222 316 perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a 436 164 forint eljárási illeték az állam terhén marad. Kötelezte az alperest 402.612 forint eljárási illeték megfizetésére.

[10] Ítéletének indokolásában a felperes szabadságmegváltás iránti keresetével összefüggésben elsődlegesen rámutatott arra, hogy a felperes munkaviszonya az név2 Kft.-nél 2014.09.30-án közös megegyezéssel megszűnt. A megállapodás szerint az alperes kötelezettséget vállalt a szabadságmegváltás kifizetésére, ezért a felperes 2009.11.10. és 2014.09.30-a közötti időszakra érvényesített igénye – mivel azt először 2024. szeptember 15-én érvényesítette az alperessel szemben – a munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. tv (a továbbiakban: régi Mt.) 134. § (3) bekezdése, valamint a 11. §-a alapján elévült.

[11] Az előzőekből következően az elsőfokú bíróság a felperesnek az alperesnél 2014. október 1-én létrejött munkaviszonyával kapcsolatos igényét vizsgálta. A kereset elbírálásához az Mt. 123. § (1) bekezdését, 122. § (5) bekezdését és 125. §-át hívta fel. Alaptalannak ítélte az alperes azon álláspontját, hogy az egyes években ki nem adott szabadságok megváltási igénye szakaszosan elévült, mivel a szabadságmegváltás jogintézménye kizárólag a munkaviszony megszűnéséhez kötődik, így megváltási igény is csak ebben az időpontban nyílik meg.

[12] A felperesnél fennálló munkaviszonya alatt ki nem adott szabadságát az Mt. 115. § (1) bekezdése, 116. §-a, 117. § (1) bekezdése alapján 263 napban, a szabadságmegváltás összegét pedig 5 562 187 forint összegben határozta meg.

[13] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az Mt. 134. § (1) és (2) bekezdése alapján az alperes terhére esett annak bizonyítása, hogy a felperes érvelésével szemben a szabadságot természetben kiadta. Az alperesi védekezés – amely szerint a nyaralások alatt soha nem dolgoztak – a bizonyítottság szintjét nem alapozta meg, azon kijelentéséből pedig, hogy a felperes „nem dolgozott normálisan” arra következtetett, hogy a felperes ebben az időszakban is dolgozott. Érvelése szerint a nyaraláson készült fényképfelvételek nem voltak alkalmasak annak igazolására, hogy azon túli időtartamban folytatott esetleges munkavégzés hiányát cáfolják.

[14] Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése alapján eljáró Debreceni Ítéltábla az Mf.I.50.016/2025/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét részben megváltoztatta és az átalánykompenzációs kártérítés címén fizetendő összeget 832 352 forintra leszállította, az alperes által fizetendő perköltség összegét 600 668 forintra felemelte, az alperes által fizetendő illeték összegét 383 463 forintra leszállította, az állam terhén maradó illeték összegét pedig 197 541 forintban állapította meg. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az alperest 683 655 forint másodfokú perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy az alperes részére 93 295 forint fellebbezési eljárási illeték visszatérítésének van helye, míg az ekként meg nem fizetett 28 392 forint fellebbezési illeték az állam terhén marad. Kötelezte az alperest 15.086 forint feljegyzett csatlakozó fellebbezési illeték megfizetésére. Megállapította, hogy a 12 851 forint csatlakozó fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

[15] Ítéletének indokolásában utalt arra, hogy a fellebbezési eljárás során csak az okszerűtlen mérlegelés felülbírálatának van helye. Nem tulajdonított jelentőséget a fellebbezésben írt részletezésnek, azaz annak, hogy mi a szabadság funkciója, azt mikor kell kiadni és a munkaviszony megszűnése esetén azt meg kell váltani, mert ezek a jogi tények a perben nem voltak vitatottak. A fellebbezési hivatkozással szemben rámutatott arra is, hogy a felperes igazmondási kötelezettségének és jóhiszeműségének nem volt jelentősége, mert az csak eredményes bizonyítás esetén derül ki, hogy a nyilatkozata valótlan vagy rosszhiszemű volt.

[16] A másodfokú bíróság az Mt. 134. §-ára utalva kifejtette, hogy a szabadság kiadását a munkáltató köteles nyilvántartani, azaz a perben az alperesnek kell igazolni, hogy a tárgyévre járó szabadságot a munkavállaló részére kiadta. Ennek hiányában a munkáltatói jogkör gyakorlójának állítólagos szóbeli utasítása, a bérszámfejtés felé jelzett szabadság nem elfogadható. Az sem bizonyítja kétséget kizáróan a szabadság kivételét, hogy a felperes esetében éppen a munkáltatói jogkör gyakorlójával tartózkodott valamelyik egzotikus nyaralóhelyen, hiszen a felperes munkavégzési helyének meghatározása hiányában bárholnan végezhetett munkát és az sem nyert bizonyítást, hogy név1 szabadsága alatt a felperes mindig vele volt és soha nem végzett munkát. Értékelte emellett azt is, hogy név1 a perben a felperessel fennálló haragos viszonya miatt nem volt elfogadatlannak tekinthető.

[17] Mindezek alapján álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítatlanság hiánya miatt okszerűen juthatott arra a következtetésre, hogy a felperest a szabadságmegváltás összege 263 napra megillette.

[18] A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy az alperes tévesen értelmezte a Pp. 342. §-nak rendelkezéseit, mert annak megállapításával, hogy a felperes és név1 élettársak voltak, az elsőfokú bíróság nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen. A felperes nem terjesztett elő ezirányú kereseti kérelmet, csupán hivatkozott erre a tényre, amit egyébként a Nyíregyházi Törvényszék 4.Pf.20.608/2024/10. számú jogerős ítéletével alá is támasztott, azaz bizonyította. Ezen közokirattal szemben az alperes nem bizonyította, hogy ez a tényállás valótlan lenne. Utalt arra is, hogy egy munkaügyi perben a tényállás tisztázása érdekében nem kizárt, sőt, szükség esetén kifejezetten indokolt a munkáltatón belül a perrel érintett személyek között fennálló, akár hozzátartozói, akár egyéb viszony feltárása. név1 az elsőfokú bíróság előtt maga is elismerte a 25. számú jegyzőkönyvben, hogy a felperessel élettársak voltak Ennek alapján a tényállás alperes által hivatkozott megállapításainak mellőzése megalapozatlan volt.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

[19] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a szabadságmegváltás és másodfokú perköltség megfizetésére kötelező rendelkezése hatályon kívül helyezését, e körben a kereset elutasítását, továbbá azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú ítélet indokolására is kiterjedő hatállyal változtassa meg és mellőzze annak megállapítását, hogy a felperes és név1 közötti magánjogi jogviszony élettársi jogviszony volt.

[20] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság egyrészt olyan kérdéseket vizsgált, amelyre nem volt hatásköre, másrészt kötelezően vizsgálandó tényt és jogkérdéseket nem vizsgált, harmadrészt pedig a tényállást bizonyítékok nélkül, kirívóan okszerűtlenül, valódi mérlegelési tevékenység nélkül állapította meg. A jogerős ítélet ezért a Pp. 20. § (2) bekezdése, 20. § (3) bekezdés b) pontjába, a Pp. 269. § (1) bekezdés b), c), d) pontjába, 265. § (1) bekezdésébe, a Pp. 266. §. (1)-(4) bekezdésébe, a Pp. 268. § (1) és (2) bekezdésébe, a Pp. 279. §. (1) bekezdésébe, a Pp. 342. § (1) és (3) bekezdésébe, Pp. 346. § (1) bekezdésébe, a Pp. 508. § (1) és (5) bekezdésébe, valamint az Mt. 286. § (1) és (3) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.

[21] Az alperes kifejtette, hogy a Pp. 20. § (2) bekezdése b) pontja szerint a személyi állapotot érintő – így az élettársi viszony keletkezésének, fennállásának és megszűnésének megállapítására vonatkozó – perek a járásbíróság hatáskörébe tartoznak. A jelen munkaügyi perben az eljáró bíróságok a munkaviszony megszüntetése és a munkavégzés körülményei körében is meghatározó bizonyítékként vették figyelembe a felperes és a munkáltatói jogkört gyakorló név1 közötti személyes kapcsolatot, amelyet bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül élettársi viszonyként értékelték. Erre irányuló kereseti kérelem hiányában jogszabálysértően, a Pp. 342. § (1) és (3) bekezdésébe ütköző módon állapították meg a perben nem álló név1 és a felperes közötti munkajogi viszonnak minősülő személyes érzelmi kapcsolat élettársi jellegét.

[22] Érvelése szerint a felperes kereseti kérelme nem irányult az élettársi jogviszony megállapítására, ezért a perben nem álló név1nak sem volt lehetősége ellenkérelmet és bizonyítékokat előterjeszteni. E körben kereset és bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül jogszabálysértő módon állapították meg az ítéletek indokolásukban, hogy nevezettek között az élettársi jogviszony fennállt. Mindez a Pp. 342. § (1) bekezdésébe, a 343. § (3)

bekezdésébe és a Pp. 266. §-ába is ütközik. A bíróság megalapozatlanul, okszerűtlenül és bizonyítékok nélkül minősített egy jogviszonyt és abból az érdemi döntésre kiható következtetéseket vont le, megsértve a Pp. 279. § (1) bekezdését. Munkaügyi perben nem kerülhet sor élettársi jogviszony keletkezésére, fennállására és megszűnésére vonatkozó ténymegállapításra erre irányuló bizonyítási eljárás nélkül. Hangsúlyozta, hogy a feleknek erre vonatkozó egyező nyilatkozata nem volt, tanúbizonyítás pedig nem történt. A másodfokú bíróság tévesen és megalapozatlanul hivatkozott e körben a Nyíregyházi Törvényszék 4.Pf.20.608/2024/10. számú közigazgatási perben hozott ítéletére, mert ebben sem volt peres fél név1. Mindezek alapján az élettársi kapcsolat fennállására vonatkozó ténymegállapítás mellőzését kérte.

[23] Az alperes az Mt. 286. § (1) és (3) bekezdése alapján kifogásolta azt is, hogy a felperes szabadságmegváltás iránti igénye nem évült el. Álláspontja szerint az első- és a másodfokú bíróság sem vizsgálta a szabadságmegváltás elévülését, amelyet hivatalból kellett volna figyelembe venni. Kifejtette, hogy a felperes munkaviszonya megszűnése előtti hároméves időszakban keletkező szabadság kiadására és megváltására vonatkozó igényét külön kell választani a három évnél régebben keletkezett szabadságmegváltási igényektől. Az első esetben vizsgálni kell, hogy a felperes a referencia időszakban volt- e szabadságon, míg a három évnél régebben keletkezett igények esetében az elévülést kellett volna tisztázni. Kifejtette, hogy előfordulhatnak olyan társadalmi és élethelyzetek – járvány, természeti katasztrófa – amikor a szabadság kiadásának és igénybevételének az objektív feltételei nem adóttak. Kizárólag a munkavállalók érdekében a jogszabályok ekkor sem teszik lehetővé a szabadság pénzben való megváltását a munkaviszony fennállása alatt. Ez a lehetőség akár a munkavállaló kifejezett kérése vagy a munkáltató önös érdeke miatt megfosztaná a munkavállalót a pihenéshez, kikapcsolódáshoz, rekreációhoz való jogaitól. A ki nem vett, vagy ki nem adott szabadságot csak a munkaviszony megszűnése után lehet pénzben megváltani.

[24] A felperes a perben nem vitatta, hogy a vele érzelmi viszonyban álló név1 tulajdonos és munkáltatói jogkörgyakorló amikor szabadságon volt ő is mindig vele volt, bejárták a világot. Rendszeresen nyaraltak, síeltek, luxus körülmények között pihentek. név1 tulajdonosi pozíciója és a felperes hozzá fűződő viszonya miatt nem várták el az egyébként kötetlen helyen és munkaidőben dolgozó, a munkahelyi központban soha meg nem jelenő felperestől, hogy az igénybe vett szabadság kiadásáról írásbeli dokumentumot írjon alá. Az általános 3 éves elévülési idő a szabadságmegváltásra is vonatkozik. A szabadság évente esedékes, a hozzá kapcsolódó igény is évente jelentkezik.

[25] Utalt arra, hogy az Mt.-vel azonosan állapítja meg főszabályként a közszolgálati tisztségviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. §-a és 104. §-a az igény hároméves elévülését, ugyanakkor annak 104. § (6) bekezdés a) és b) pontja kifejezetten rögzíti, hogy a szabadság kiadására vonatkozó kormánytisztviselői igény a kormányzati szolgálati jogviszony fennállása alatt nem évül el. Az Mt. azonban ilyen rendelkezést nem tartalmaz. Hangsúlyozta, hogy a felperes nem hivatkozott arra, hogy nem volt szabadságon, kizárólag azzal érvelt, hogy az alperes nem tudja bizonyítani a részére kiadott szabadságot.

[26] Az alperes utalt továbbá az Európai Unió Bíróságának C-120/21. számú ítéletében kifejtettekre, amely nem tartotta a 2003/88. irányelv 7. cikkébe és a Charta 31. cikkének (2) bekezdésébe ütközőnek azt a nemzeti szabályozást, amely az elévülési idő alkalmazását lehetővé teszi azokban az esetekben, amikor a szabadságát a munkavállaló saját elhatározásából nem vette ki. Az EUB C-214/10. számú ítélete még az olyan nemzeti szabályozást sem tartotta ellentétesnek, ahol a több referenciaidőszakon át munkaképtelen munkavállaló szabadságra való jogának felhalmozását a munkáltató érdekeinek védelmében is megengedhetőnek tartotta. Az EUB C-762/18. számú ítélete is csak arra az

esetre állapítja meg korlátlanul a munkaadó felelősségét, ha nem biztosította a munkavállaló számára a szabadságát.

[27] Álláspontja szerint tehát a három éven túli szabadság igény elévült, míg az elévülési időn belül kiadott szabadságra vonatkozóan az alperes részletes bizonyítást terjesztett elő, repülőjegyeket és fényképeket csatolt, szabadságkimutatásokat nyújtott be és a rendőrség által hivatalból beszerezett cellainformációkkal igazolta a felperes három hónapos siófoki távollétét. A felperes ezeket a távolléteket elismerte, azt is egyezően adta elő, hogy név1on kívül senkivel nem tartotta a kapcsolatot a cégnél, név1 pedig előadta, hogy a megjelölt utazások során ő szabadságon volt és nem dolgozott. A felperes által sem vitatott, sőt elismert bizonyítékok ellenére az eljáró bíróságoknak nem állt rendelkezésre olyan egyéb bizonyíték, amelyek mérlegelésével megalapozottan kizárhatta volna név1 tanú és név3 törvényes képviselő előadását és a csatolt okirati bizonyítékokat arra vonatkozóan, hogy az utolsó három évben a felperes nem volt szabadságon. Utalt a Kúria Pfv.21.474/2011. számú határozatában (megjelent: BH 2013.119.) felülmérlegelésre adott iránymutatására.

[28] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását és az alperes felülvizsgálati eljárási költségben történő marasztalását kérte.

[29] Az élettársi kapcsolattal összefüggésben hangsúlyozta, hogy a bíróság nem jogviszonyt állapított meg, hanem a tényállás részeként rögzítette, hogy a munkáltatói jogkör gyakorló név1 és a felperes közötti kapcsolat milyen jelleget öltött, amit név1 tanúvallomása is megerősített. A kapcsolat jellege releváns volt annak eldöntéséhez, hogy a munkaviszony megszüntetésének indoka valós és okszerű volt-e.

[30] Álláspontja szerint megalapozatlan a szabadságmegváltásra vonatkozó igény elévülésre történő hivatkozása is, mert a szabadságmegváltás az Mt. 136-137. § és 134. §-a alapján a munkaviszony megszűnéséhez kötött és csak akkor esedékes, ha a szabadságot addig természetben nem adták ki.

A Kúria döntése és jogi indokai

[31] A Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérő voltát. A (2) bekezdés szerint a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki.

[32] A felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, hanem szigorú eljárási szabályok szerint lefolytatható rendkívüli perorvoslat, amelynek során a Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján kizárólag a felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben eltérő voltát.

[33] Az alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint megalapozatlan.

[34] A felperes a keresetében a felmondás jogellenességének jogkövetkezményeként a felmondási időre járó távolléti díja, valamint a munkaviszonya fennállása alatt ki nem vett szabadsága megváltására kérte kötelezni az alperest, az elsőfokú bíróság ennek megfelelően a

Pp. 342. § (1) bekezdése alapján e kereseti kérelmekről döntött, amelyet a Pp. 346. § (3) bekezdésének megfelelően az ítélet rendelkező része tartalmaz.

[35] Az alperes felülvizsgálati érvelésével szemben ezért az eljáró bíróságok erre irányuló kereseti kérelem és hatáskör hiányában nem rendelkeztek a felperes és névl között korábban fennállt kapcsolat jogi minősítéséről, erre csupán az ítélet indokolásának tényállásában hivatkoztak.

[36] A másodfokú bíróság ítélete indokolásában helytállóan állapította meg, hogy a felperes és a kizárólagos munkáltatói jogkört gyakorló személy között fennállt kapcsolat jellegének feltárására a tényállás tisztázásához volt szükség. Jóllehet névl a jelen perben személyében nem volt peres fél, abban csak, mint a felperes felett munkáltatói jogkört gyakorló személy tett tanúvallomást, de nyilatkozatában megerősítette a felperes állítását, amikor a 25. sorszámú jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy a „Ismerem a felperest. A volt élettársam és a volt munkavállalom.” (4. oldal), továbbá az élettársi kapcsolat pontos időtartamát 2009-2023 közötti időszakra jelölte meg (11. oldal utolsó előtti bekezdés). Ezen kívül tanúvallomásában utalt arra is, hogy az élettársi vagyoni közösség tárgyában a felperes részére ajánlatot tett (8. oldal 11. bekezdés). Ebből következően minden alapot nélkülöz a felülvizsgálati kérelemnek a felek egyező nyilatkozatával ellentétes érvelése, amellyel – mint az ítélet indokolásában megjelenő megállapítással – szemben a Pp. 402. § (1) bekezdésének c) pontja alapján felülvizsgálatnak egyébként sem volt helye.

[37] A tényállásban ekként bizonyított, a felperes és névl között fennállt személyes, érzelmi kapcsolat ugyanakkor az alperest nem mentesítette a szabadság kiadásával és nyilvántartásával összefüggő munkáltatói kötelezettség alól.

[38] Az Mt. 122. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint a szabadságot – a munkavállaló előzetes meghallgatása után – a munkáltató adja ki. Az Mt. 123. § (1) bekezdése kimondja, hogy a szabadságot – az apasági szabadságot és a szülői szabadságot kivéve – az esedékességének évében kell kiadni. Az Mt. 134. § (1) bekezdése szerint a munkáltató nyilvántartja a rendes és rendkívüli munkaidőt, a készenlétet és a szabadságot.

[39] A Pp. 265. § (1) bekezdése szerint törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el, továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli. Ennek megfelelően az irányadó (anyagi és eljárásjogi) rendelkezések alapján az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a szabadságot a felperes részére kiadta.

[40] A Pp. 279. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg.

[41] Következetes a Kúria ítélkezési gyakorlata abban, hogy a mérlegelési szabadság a felülvizsgálati eljárásban korlátozott: a Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megváltoztatására csak kivételesen abban az esetben jogosult, ha a felülvizsgálni kért jogerős határozat iratellenes vagy kirívóan okszerűtlen, logikátlan, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz. Nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; kizárólag az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.21.474/2011., megjelent: BH 2013.119.).

[42] Az eljáró bíróságok e körben a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen, a Pp. 279. § (1) bekezdésének megfelelően értékelve állapították meg, hogy az alperes által csatolt

bizonyítékok – az utazások, a becsatolt fényképfelvételek és a felperes által sem vitatott szabadidős tevékenységek – önmagukban nem igazolják annak tényét, hogy a felperes ezen utazások alkalmával nem végzett munkát, illetve nem állt az alperes rendelkezésére. Ezt alátámasztja az a körülmény is, hogy a felperes munkaszerződése sem a munkavégzés helyét, sem pontos munkaidő-beosztást nem határozott meg, a felperes kötetlen munkaidőben végezte tevékenységét. Minthogy az alperes a jogszabály kötelező rendelkezése ellenére az általa kiadottnak tekintett szabadságnapokat nem tartotta nyilván, annak tényleges kiadását nem tudta igazolni (Kúria Mfv.10.099/2022/7., megjelent: BH2023.75.).

[43] Az alperes arra helytállóan hivatkozott, hogy a szabadság funkciója, rendeltetése a munkavállaló pihenése, rekreációja, ezért az Mt. 123. § (1)-(6) bekezdései pontosan meghatározzák annak kiadási határidejét. Megalapozott azon érvelése is, hogy a 2011. évi CXCV. törvény rendelkezéseivel – azonosan a Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban régiMt.) 134. § (11) bekezdésében foglaltakkal – szemben az Mt. már nem tartalmazza azt a rendelkezést, amely szerint a szabadság kiadására vonatkozó munkavállalói igény a munkaviszony fennállása alatt nem évül el. Az alperes felülvizsgálati kérelmében felhívott, az Európai Unió Bírósága által meghozott ítéletek is csupán annak alátámasztására szolgálnak, hogy a szabadság tényleges igénybevételéhez fűződő igény nemzeti jogszabályokban szabályozott elévülése nem ellentétes 2003/88. irányelv 7. cikkével és az Alapjogi Charta 7. cikkével, a felperes ugyanakkor a perben nem a szabadsága kiadását, hanem annak megváltását kérte.

[44] A hatályos szabályozás szerint amennyiben a szabadság a munkavállaló részére nem, vagy nem teljes mértékben került kiadásra, azt a munkavállaló az adott éves szabadság esedékességétől számított 3 éven belül kérheti, ugyanakkor nincs elzárva attól, hogy a ki nem vett szabadsága pénzbeli megváltását a munkaviszony megszűnésekor igényelje., amely kitélt a 2003/88. irányelv 7. cikk (2) bekezdése is tartalmazza. Az Mt. rendelkezéseiből következően tehát a szabadság kiadása iránti igény esedékességétől eltérően a szabadságmegváltás iránti igény esedékességének időpontja ugyanis a munkaviszony megszűnése, ezért a 3 éves elévülési határidő is csak ezen időponttal veszi kezdetét.

[45] A perbeli esetben a felperes munkaviszonya – az alkalmazott jogkövetkezményektől függetlenül – a felmondási idő elteltével az alperesnél megszűnt, így a szabadság kiadására, annak igénybevételére már nem volt lehetőség, így azt a 2003/88/EK irányelv 7. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal egyezően az Mt. 125. §-a alapján pénzben kell megváltani.

[46] A felperes a szabadság megváltás iránti igényét 2023. szeptember 15-én, az Mt. 286. § (1) bekezdésben meghatározott elévülési időn belül kérte, így az alperesnek az igény elévülésére vonatkozó érvelése megalapozatlan volt.

[47] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[48] A szabadság igénybevétele időpontjának meghatározásával kapcsolatos munkavállalói jog nem érinti a munkáltató kiadási kötelezettségét. Ezért, ha a munkavállaló a naptári évben e jogával nem él, a szabadság kiadásának időpontját a munkáltató állapítja meg. Ha a munkáltató ennek megtörténtét nem tudja bizonyítani, megalapozottan nem hivatkozhat a szabadság elévülésére és a bizonyítás sikertelenségét a terhére kell értékelni.

Záró rész

[49] A pervesztes alperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amelynek összegét a Kúria a felülvizsgálati eljárásban irányadó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségekről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[50] A per tárgyi illetékfeljegyzési joggal érintett perkategória, a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a pervesztes alperes a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni, amelynek összegét a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján határozta meg. A Kúria tájékoztatja az alperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó-és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 illetékbevételei számlájára kell megfizetnie, a megfizetés során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának számát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[51] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[52] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

Budapest, 2026. január 21.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. előadó bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró